УДК 338.48(477)

Гапонов Я. Р.
студент гр. МТЕ-111м
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна
наук. кер.- д.е.н., професор Шелеметьєва Т. В.

СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ МІСЬКОГО ТУРИЗМУ

Сьогодні міський туризм є одним з найбільш перспективних видів туризму, що динамічно розвивається як в світі, так і в Україні. Це відносно новий і досить перспективний напрямок на ринку подорожей, як самостійних (індивідуальних), так і групових.

До кінця XX ст. так і не була вироблена сутнісна концепція міського туризму, не були сформульовані окремі постулати його функціональних, структурних, методичних особливостей. Окремі дослідження в області урбан-туризму проводилися в Німеччині в 1980-х рр. (Г. Лезер, Г. Нойенфельдт і О. Розі), Великобританії (Д. Клуки і К. Кестер). Серед українських науковців теоретичні аспекти дослідження міського туризму займалися О. Ганич, О. Гаталяк, В. Гладкий, М. Мальська, А. Скляров, О. Фастовець та ін.

На світовому туристичному ринку європейські міста складають потужну конкуренцію американським та азійським містам. Традиційно популярністю користуються міста Великої Британії, Франції, Італії, Чехії, Іспанії, Нідерландів. Останнім часом до них долучилися деякі країни Східної Європи (Польща, Угорщина) і Середземномор'я (Греція).

Інфраструктура європейських міст включає розвинену транспортну систему – залізні дороги, автомобільний та авіаційний транспорт, трубопроводи, інші види комунікацій. Оскільки найбільші міста Європи лежать на головних вісях світового каркасу розселення, то відповідно являються транспортними вузлами регіонального та світового значення [1, с. 47].

Особливостями рекреаційно-географічного положення міст Європи можна визначити: приморське положення, узбережжя дуже порізане, близькість до Африканського та Близькосхідного регіонів, розташування поблизу від жвавих міжнародних торгових шляхів; внутрішньо сусідське положення.

Європейські міста становлять основу розвитку міського туризму. Кожне з них наділене своїм незрівняним колоритом, мають унікальну і самобутню історію, давні історичні традиції, події, легенди, спогади. Європейські міста мають своєрідне, історично сформоване планування. У більшості старих міст центральна частина являє собою лабіринт вузьких вуличок, що ведуть до центральної площі. Тут

збереглося багато стародавніх соборів, фортець, ратушей. Останнім часом багато великих міст перебудовані, сучасна архітектура істотно змінила їх історичне обличчя. Міста неухильно розростаються і місцями зливаються, утворюючи міські агломерації. Разом з цим безліч центральноєвропейських міст не зазнали значних змін, їх середньовічний вигляд приваблює туристів.

У Європі є значна кількість міст, які впродовж історичного розвитку завоювали визнання не лише в середині своєї країни, а й у всьому світі, що сприяє їх розвитку і швидкому туристичному освоєнню. Наприклад, Лондон відоме у всьому світі як економічний центр, Рим – релігійний, культурний, Мілан – мода, Париж – мода і гастрономічний центр тощо. Слід зазначити, що чим ширше коло людей зацікавлене туристичними об'єктами того чи іншого міста, тим інтенсивніше розвивається на його території туризм. Зокрема можна виділити міста світового, регіонального та державного значення [1, с. 46].

В десятку лідерів серед європейських столиць входять Лондон, Париж, Берлін, Мадрид, Амстердам, Афіни, Відень і Прага. Кожне з цих міст формує своє власне обличчя, свій унікальний імідж серед міських туристів. Лондон привертає увагу образами Біг-Бена, Тауера, королівського палацу, джентльменської ввічливості і манірності, чайними церемоніями, пуританським англосаксонським стилем життя. Сучасний Лондон – ще й найпотужніша фінансова столиця світу, яка щодня проводить транзакції на мільярди фунтів стерлінгів. Романтично-закоханий імідж давно був пов'язаний з Парижем. Ейфелева вежа, Монмартр, Єлисейські поля, Лувр, Нотр-Дам де Парі – все це образи французької легкості, флірту, вихованості та моди. Париж майже не асоціюється з діловими функціями, хоча в районі Іль-де-Франс, а особливо в кварталі хмарочосів вони добре розвинені (тут знаходяться офіси всіх відомих транснаціональні корпорації Франції машинобудівного, хімічного, косметичного профілю) [2, с. 30].

У Європі туристичними центрами є не лише міста-мільонники, а й невеликі за розмірами міста та містечка. Так, місто Рованіємі на півночі Фінляндії, що в минулому було містом місцевих лісорубів і золотошукачів, сьогодні перетворилося на потужний туристичний центр Лапландії. У польському містечку Велічка недалеко від Кракова з XIII ст. добували сіль. Діючу донині шахту занесено до списку світової спадщини ЮНЕСКО. Три верхніх рівні з дев'яти існуючих

доступні для туристичних екскурсій. У музеї, що функціонує в шахті, туристи можуть ознайомитися з історією видобутку солі. У давніх соляних камерах організована багато експозиція, яка пропонує відвідувачам подивитися на соляні скульптури, унікальні соляні барельєфи, величезну залу з висіченим із солі вівтарем. У Румунії, в місті Тиргу-Окна туристи можуть відвідати найбільший діючий на сьогодні підземний санаторій в Європі, розміщений в стародавній соляній шахті.

У місті Забже, недалеко від Катовіце (Польща), розташований етнографічний музей-заповідник вугледобувної промисловості, в якому на старій шахті «Королева Луїза» туристам пропонують подивитися як видобували вугілля в районі Судет і Сілезії в давні часи. Старе місто гірників Кітцбюель (Австрія) сьогодні є престижним міжнародним курортом.

Туристичний портал Forward Keys опублікував рейтинг найпопулярніших туристичних напрямків у 2021 році. Рейтинг уже другий рік поспіль очолив Дубай, на другому місці опинився Канкун, на третьому – Стамбул. Найбільш помітні підйоми в Маямі з 18-го на п'яте місце, Мадрида – з 16-го на 10-те. «Мексиканський Канкун увійшов до списку вперше, так само як Каїр (Єгипет), Пунта-Кана (Домініканська Республіка), Сан-Хуан (Пуерто-Ріко), Лісабон (Португалія), Афіни (Греція), Мехіко (Мексика), Пальма-де-Майорка (Іспанія), Франкфурт (ФРН)» [3].

Таким чином, можна зазначити, що міський туризм у Європі розвинутий більше, ніж в інших регіонах світу. Роль міського туризму у європейському туризмі та у економіці Європи зростає, про що свідчать статистичні дані. Міський туризм – це відносно новий і досить перспективний напрямок на ринку подорожей, як самостійних (індивідуальних), так і групових.

Література:

1. Безручко Л. С. Туризм у містах: суть, чинники та проблеми розвитку. *Географія та туризм.* 2017. Вип. 39. С. 45–53.

2. Гладкий А. В. Развитие туризма в крупнейших исторических городах мира. Современные проблемы сервиса и туризма. 2017. № 2. Том 11. С. 28–38.

3. Опубліковано рейтинг найпопулярніших туристичних міст у 2021 році. URL: https://glavcom.ua/world/observe/opublikovano-reyting-

naypopulyarnishih-turistichnih-mist-u-2021-roci-810214.html (дата звернення: 0811.2022).